
DIMENSIONS I VARIABLES DE L'ENQUESTA DESKcohort

1a onada curs 2019/20

Índex

1.	L'enquesta DESKcohort	5
1.1.	Tipus i sistema d'enquesta	5
2.	El qüestionari	6
3.	Descripció de les principals variables	7
3.1.	Dades sociodemogràfiques i socioeconòmiques	7
3.1.1.	Sexe	7
3.1.2.	Curs i edat	7
3.1.3.	Titularitat del centre educatiu	7
3.1.4.	Estructura familiar	7
3.1.5.	Nivell d'estudis màxims dels pare/s i mare/s	7
3.1.6.	Trajectòria migratòria familiar	7
3.1.7.	Nivell socioeconòmic	8
3.2.	Salut, descans i estat d'ànim	8
3.2.1.	Salut autopercebuda	8
3.2.2.	Índex de Massa Corporal	8
3.2.3.	Descans	9
3.2.4.	Estat d'ànim	9
3.3.	Alimentació	9
3.3.1.	Esmorzar i berenar	9
3.3.2.	Hàbits alimentaris	9
3.3.3.	Dieta	10
3.4.	Activitat física i temps lliure	10
3.4.1.	Sedentarisme	10
3.4.2.	Activitats de temps lliure	10
3.5.	Addiccions comportamentals	11

3.5.1.	Ús de pantalles i noves tecnologies	11
3.5.2.	Ús del telèfon mòbil.....	11
3.5.3.	Ús de pantalles.....	11
3.5.4.	Limitacions d'ús	11
3.5.5.	Tecnologies a l'aula.....	12
3.5.6.	Jocs i apostes.....	12
3.5.7.	Anuncis d'apostes	12
3.5.8.	Apostar diners.....	12
3.6.	Consum de substàncies addictives.....	13
3.6.1.	Tabac.....	13
3.6.2.	Cigarretes electròniques o vapors	13
3.6.3.	Alcohol	13
3.6.4.	Conducció sota els efectes de les substàncies psicoactives	14
3.6.5.	Cànnabis.....	14
3.6.6.	Altres drogues	14
3.7.	Relacions amb els altres	15
3.7.1.	Relacions amb l'escola	15
3.7.2.	Relacions amb la família	15
3.7.3.	Treball al centre educatiu	15
3.7.4.	Diversitat.....	15
3.8.	Sexualitat.....	16
3.8.1.	Relacions sexuals amb penetració	16
3.8.2.	Mètodes anticonceptius	16
3.8.3.	La píndola de l'endemà.....	16
3.8.4.	Embaràs	16
3.8.5.	Satisfacció amb al vida sexual.....	16

3.9.	Mobilitat i seguretat vial	17
3.9.1.	Mitjà de transport per anar a l'institut	17
3.9.1.	Ús del cinturó de seguretat al cotxe	17
3.9.2.	Ús del casc.....	17
4.	Anàlisi de dades	18

1. L'enquesta DESKcohort

1.1. Tipus i sistema d'enquesta

L'enquesta s'administra als alumnes de 2n d'ESO, 4rt d'ESO, 2n de batxillerat i 2n de Cicles Formatius de Grau Mig, amb la presència dels enquestadors professionals a càrrec del projecte. El qüestionari és autoreportat i les dades es recullen a les escoles a través de tabletes electròniques connectades al sistema Redcap. El sistema online incorpora elements de validació interna i de validació externa alhora que garanteix flexibilitat de cara a recollir respostes no previstes. Tota la informació recollida s'emmagatzema de manera online, garantint la preservació de la confidencialitat de la informació en cas de pèrdua o robatori de l'equip. Per al disseny i confecció de l'enquesta s'han utilitzat qüestionaris amb rellevància en cada un dels àmbits d'estudi i amb validesa, que permeten la comparabilitat dels resultats obtinguts.

2. El qüestionari

Es dissenya un únic model de qüestionari electrònic (online) comú per a tot l'alumnat participant de 2n d'ESO, 4rt d'ESO, 2n de batxillerat i 2n de Cicles Formatius de Grau Mig. L'enquesta conté preguntes sobre aspectes relacionats amb la salut i els seus determinants, i es divideix en els següents blocs temàtics:

- Variables sociodemogràfiques, socioeconòmiques i de context familiar.
- Salut autopercebuda, lesions per causes externes, benestar mental i salut mental.
- Relacions amb la família, l'escola i els amics, discriminació o, maltractament en l'entorn escolar i assetjament sexual.
- Alimentació, insuficiència alimentària, dieta i altres comportaments alimentaris.
- Activitat física, altres activitats de lleure, ús de dispositius amb pantalla, ús d'Internet i hores de son.
- Addiccions comportamentals, ús de pantalles i noves tecnologies i ús del mòbil.
- Consum de tabac, d'alcohol i d'altres substàncies psicoactives, com el cànnabis i la cocaïna, i policonsum.
- Atracció i identitat sexual, relacions sexuals amb penetració, ús de mètodes anticonceptius i malalties de transmissió sexual.
- Mobilitat i seguretat vial.

L'enquesta inclou filtres en les preguntes dels diferents blocs, de manera que es despleguen noves preguntes sobre l'àmbit en cas de respondre afirmativament. Per contra, si no s'afirma haver incorregut en algunes conductes o comportaments de salut, no apareixen més preguntes.

3. Descripció de les principals variables

A continuació es detalla la descripció de les variables que s'inclouen en l'informe i es presenten en l'apartat de resultats.

3.1. Dades sociodemogràfiques i socioeconòmiques

3.1.1. Sexe

Tots els resultats de l'informe es presenten de forma separada per nois i noies.

3.1.2. Curs i edat

Tots els resultats de l'informe es presenten de forma separada per cursos acadèmics. L'edat s'obté a partir de la data de naixement de l'alumne/a i l'enregistrament de la data d'administració de l'enquesta. Els rangs d'edat establerts com a vàlids per a cada curs acadèmic són de 13 a 15 anys a 2n d'ESO, de 15 a 17 anys a 4t d'ESO, i de 17 a 19 anys a 2n de batxillerat i 2n de CFGM. Han estat exclosos de l'anàlisi tant l'alumnat amb una edat fora del rang que normativament els correspon, com els que van deixar en blanc la pregunta de data de naixement.

3.1.3. Titularitat del centre educatiu

La titularitat del centre educatiu es defineix amb dues categories, pública i concertada/privada. Per a conèixer la dada s'inclou el llistat de centres de la Catalunya Central i es demana als/les alumnes que indiquin el centre on estudien.

3.1.4. Estructura familiar

L'estructura familiar en la que viu l'alumnat es determina en base a les persones amb les que conviu a la casa en la que viu tot el temps o la major part del temps. Es demana marcar totes les persones de convivència d'entre les següents opcions de resposta: Pare, Mare, Germà/na o germans/es, Avi/a o avis/es, i Altres.

3.1.5. Nivell d'estudis màxims dels pare/s i mare/s

Es demana pel nivell màxim d'estudis assolits pels pare/s, mare/s o tutor/s. Les opcions de resposta proposades són: Sense estudis o amb estudis primaris sense acabar, Primaris (certificat escolar fins a 8è d'EGB, FP1), Secundaris (BUP, COU, Batxillerat, FP2, cicles formatius), Universitaris, i No ho sé.

3.1.6. Trajectòria migratòria familiar

Es demana a l'alumne/a pel país d'origen propi, de la mare i del pare. En base al país de naixement de l'alumnat, de la mare i del pare es crea la variable *Trajectòria migratòria familiar* categoritzada en:

- Nadiu: quan l'alumne/a, pare i mare han nascut a Espanya.
- Immigrant de 1a generació: quan el pare i/o mare són immigrants, i l'alumne/a ha nascut fora d'Espanya.
- Immigrant de 2a generació: quan l'alumne/a ha nascut a Espanya independentment del país de naixement del pare i la mare.

3.1.7. *Nivell socioeconòmic*

Es demana a l'alumne/a situar-se a si mateix/a en una escala de l'1 al 10 en funció de la resta d'alumnes de la seva escola (valorant elements com la reputació, el prestigi i les notes acadèmiques), i que posicionin a la seva família en comparació a la resta de la societat (valorant elements com els diners, l'educació i la feina). El conjunt de les dues preguntes conformen la McArthur Scale, una escala que demana pel nivell socioeconòmic autopercebut, específic per adolescents (1). Donat que els autors no plantegen una classificació, es creen tercils de la variable i es defineixen 3 categories de nivell socioeconòmic per cada una de les dues preguntes que conformen l'escala: afavorit, mig i desfavorit. En aquest informe s'utilitzarà com a indicador de nivell socioeconòmic com posicionen a la seva família en funció de la resta de la societat.

3.2. **Salut, descans i estat d'ànim**

3.2.1. *Salut autopercebuda*

Per tal de determinar l'estat de salut dels adolescents s'utilitza un indicador de salut autopercebuda amb cinc categories de resposta: Excel·lent, Molt bona, Bona, Regular i Dolenta. Les respostes s'agrupen per a formar dues categories: Excel·lent/molt bona i Bona/regular/dolenta (2).

3.2.2. *Índex de Massa Corporal*

Es demana a l'alumnat que indiqui el seu pes i alçada i es calcula l'Índex de Massa Corporal (IMC) a partir de la següent fórmula: $IMC = Kg/m^2$. Les categories esmentades es defineixen en base als punts de tall de la valoració de l'IMC que estableix l'Organització Mundial de la Salut (OMS), agafant com a referència l'IMC mig d'adolescents de la mateixa edat i sexe (3). Les categories proposades per l'OMS i punts de tall es presenten a continuació:

- Infrapès: adolescents amb un IMC menor a 2 desviacions estàndard (DE) per sota del valor de referència.
- Normopès: adolescents amb un IMC entre 2 DE per sota i 1 DE per sobre del valor de referència.
- Sobrepès: adolescents amb un IMC entre 1 DE i 2 DE per sobre del valor de referència.
- Obesitat: adolescents amb un IMC 2 DE per sobre del valor de referència.

3.2.3. Descans

Per tal de conèixer sobre les hores de son diàries se'ls demana als/les alumnes especificar l'hora habitual d'anar a dormir i llevar-se al matí, diferenciant els dies entre setmana i els caps de setmana.

Seguidament s'inclou una pregunta en la que els/les alumnes valoren la seva qualitat del son, amb les alternatives de resposta: Molt bona, Bastant bona, Bastant dolenta i Dolenta. Es crea la variable *Qualitat del son* agrupant aquestes quatre opcions de resposta en dues categories: Molt o bastant bona i Bastant dolenta o dolenta.

3.2.4. Estat d'ànim

Pel que fa a l'estat d'ànim, es demana indicar la freqüència amb la que s'experimenten diferents sensacions i sentiments. La variable es construeix mitjançant 6 ítems que pregunten sobre la freqüència d'haver-se sentit: Molt cansat/da per fer els coses?; Amb problemes per dormir?; Desplaçat/ada, trist/a o deprimit/da?; Desesperançat/ada de cara al futur?; Nervios/osa o en tensió?; Avorrit/da de les coses?. Per cada ítem s'ofereixen 5 opcions de resposta, entre l'1 (Mai) el 5 (Sempre). La variable d'estat d'ànim es construeix de forma dicotòmica. Les opcions de resposta "Mai", "Gairebé mai" i "A vegades" s'agrupen en una categoria i se'ls atribueix el valor 0, i les opcions "Sovint" i "Sempre" a l'altre categoria a la que s'adjudica una puntuació d'1. Un cop fetes aquestes agrupacions, es fa un sumatori dels 6 ítems, i aquelles persones que tenen una puntuació de 3 o superior es considera que tenen un estat d'ànim negatiu.

3.3. Alimentació

3.3.1. Esmorzar i berenar

Es demana per la quantitat d'àpats que es realitzen a la setmana, incidint en els dos esmorzars del matí (abans de sortir de casa i a l'escola) i el berenar. Les possibles respostes són: Cap vegada, 1-3 vegades a la setmana, 4-6 vegades a la setmana i Cada dia.

3.3.2. Hàbits alimentaris

Posteriorment es pregunta per la freqüència de consum de cada un dels grups d'aliments (pa, fruita, verdura i hortalisses, carn, peix, etc.), dolços i/o brioixeria, i refrescs i/o begudes ensucrades o energètiques.

També es demana a l'alumnat que indiqui amb quines persones del seu entorn fa cada un dels àpats diaris (esmorzar, dinar, berenar i sopar) entre setmana. En aquesta pregunta l'alumne/a pot marcar més d'una resposta d'entre les proposades: No realitzo aquest àpat, Amb el pare, Amb la mare, Amb el/la germà/na, Amb l'avi/àvia, Amb els/les companys/es de l'escola, Amb ningú, i Altres.

3.3.3. Dieta

Es pregunta a l'alumnat si segueix alguna dieta, i en cas afirmatiu, es demana especificar-ne el motiu d'entre les següents opcions de resposta: Perdre pes, Mantenir el pes actual, Viure més saludablement, Malaltia o problema de salut, i Una altra raó.

3.4. Activitat física i temps lliure

Es pregunta sobre la freqüència setmanal amb la que es realitza activitat física en el temps lliure (fora de l'horari escolar), en funció de la intensitat de l'exercici:

- Extenuant: entesa com l'activitat que fa que el cor bategui ràpidament (córrer, hoquei, futbol, handbol, etc).
- Moderat: entesa com l'activitat que no resulta esgotadora i no requereix tant esforç (passejar a pas lleuger, natació, tennis, ballar, ciclisme suau, etc).
- Suau: entesa com l'activitat que requereix un esforç mínim (ioga, pesca, passejar lent, etc).

Les opcions de resposta són: 1 vegada al dia, Entre 4 i 6 vegades/setmana, Entre 2 i 3 vegades/setmana, 1 vegada/setmana, i Cap vegada/setmana.

Tot seguit es demana el temps (en minuts) que es dedica en cada ocasió a aquest tipus d'activitats de diferent intensitat.

3.4.1. Sedentarisme

Per a valorar el sedentarisme es demana a l'alumnat que indiqui les hores que està assegut/da entre setmana i els caps de setmana.

3.4.2. Activitats de temps lliure

Per tal de conèixer quin tipus d'activitat es realitzen en el temps lliure, s'enuncien una sèrie d'activitats i es demana indicar freqüència en la que es realitzen. Les activitats que es plantegen són les extraescolars esportives (futbol, dansa, karate, etc.), extraescolars artístiques o culturals (teatre, música, dibuix, idiomes, etc.), relacionades amb associacions (escoltisme, esplai, casal, política, religió, etc.), anar a bars, anar a discoteques, o altres activitats. Les opcions de resposta són: No faig mai aquesta activitat, 2-3 vegades al més o rara vegada, 1 vegada a la setmana aproximadament, i 2 vegades a la setmana o més.

3.5. Addiccions comportamentals

3.5.1. Ús de pantalles i noves tecnologies

En aquest apartat es demana per la presència de límits d'ús de les noves tecnologies a les llars, per l'ús problemàtic del mòbil i per l'ús de les noves tecnologies a l'aula.

3.5.2. Ús del telèfon mòbil

Es determina l'alumnat que afirma tenir telèfon mòbil propi. Les categories de resposta són: Si o No.

Per a identificar el possible ús problemàtic del telèfon mòbil entre l'alumnat adolescent, s'utilitza el Cuestionario de Experiencias Relacionadas con el Móvil (CERM). El qüestionari inclou 10 preguntes relacionades amb l'augment de la tolerància, efectes negatius sobre la conducta, les relacions socials i familiars, la reducció d'activitats degut a l'ús del mòbil, pèrdua de control, escapar dels problemes i desig intens d'estar utilitzant el mòbil. Les respostes a cadascuna de les 10 preguntes són: Gairebé sempre, Moltes vegades, Algunes vegades, i Gairebé mai. Cada resposta té associat un valor que va d'1 punt (Gairebé mai) fins a 4 punts (Gairebé sempre). S'obté una puntuació total per a les 10 preguntes, amb un rang de 10 a 40 punts. Aquesta puntuació es categoritza en (4):

- Mai: per l'alumnat que no té problemes amb l'ús del mòbil (puntuació de 10 a 15 punts).
- Ocasionalment: per l'alumnat que té problemes ocasionals amb l'ús del mòbil (puntuació de 16 a 23 punts)
- Frequentment: per l'alumnat que té problemes freqüents amb l'ús del mòbil (puntuació de 24 a 40 punts).

3.5.3. Ús de pantalles

Es demana a l'alumnat si a casa seva hi ha alguna limitació en el temps que s'està mirant la televisió, jugant a la videoconsola, utilitzant l'ordinador, iPad o tableta. Les categories de resposta són: Si o No.

3.5.4. Limitacions d'ús

Es pregunta a l'alumnat si a casa seva té algun límit diari sobre el temps d'ús del telèfon mòbil, ordinador, iPad o tableta, mirar la televisió o jugar amb la videoconsola. Les opcions de resposta són: Si o No. En el cas del telèfon mòbil s'inclou l'opció de resposta de "No faig servir mòbil".

3.5.5. *Tecnologies a l'aula*

Es demana a l'alumnat que valori l'ús de noves tecnologies a l'aula. Se'ls pregunta si utilitzen l'ordinador i/o tauleta a l'aula, si les assignatures incorporen tasques que requereixen l'ús de noves tecnologies, si es troben interessants les activitats a classe que requereixen l'ús de noves tecnologies, i si es realitzen treballs que contemplen activitats registrades de vídeo. Les alternatives de resposta són les següents: Gairebé mai, Algunes vegades, Moltes vegades, i Gairebé sempre.

3.5.6. *Jocs i apostes*

En els últims anys, les enquestes del Plan Nacional Sobre Drogas han inclòs diferents mòduls que aborden els comportaments relacionats amb el joc i l'aposta de diners entre els joves adolescents (5). Un mòdul sobre joc i apostes ha estat inclòs a l'informe DESK, dins l'apartat d'Addiccions Comportamentals.

3.5.7. *Anuncis d'apostes*

Es demana a l'alumnat amb quina freqüència en els últims 30 dies ha vist anuncis sobre apostes a la televisió, radio, internet, propaganda pel carrer, botigues, esdeveniments esportius, i altres. Les respostes són: Mai, Ocasionalment, Sovint, i Molt sovint.

Es pregunta quin tipus d'anuncis s'ha vist amb major freqüència en els últims 30 dies, amb opció de marcar més d'una resposta. Les categories contemplades són casinos, casinos online, bingo, poker, apostes esportives online, videojocs, loteries, altres, i cap.

3.5.8. *Apostar diners*

Per a conèixer si l'alumnat aposta diners, tant de forma online com presencial, es pregunta la freqüència en la que s'ha realitzat aquest fet en els últims 12 mesos, amb les següents opcions de resposta: Un dia al mes o menys, 2-4 dies al mes, 2-3 dies al mes, 4-5 dies al mes, 6 o més dies a la setmana, No he apostat diners en els últims 12 mesos, i Mai he apostat diners. Es crea la variable *Apostar diners* i els subjectes s'agrupen en base a quatre categories originades:

- No ha apostat mai: subjectes que reporten no haver apostat mai diners, ni online ni presencialment.
- Ha apostat per internet: subjectes que quan se'ls pregunta per les apostes de diners de forma online marquen l'opció "un dia al mes o menys", "2-4 dies al mes", "2-3 dies al mes", "4-5 dies al mes", "6 o més dies a la setmana" o "no he apostat diners en els últims 12 mesos", i reporten "no haver apostat mai diners" en la modalitat presencial.
- Ha apostat presencialment: subjectes que quan se'ls pregunta per les apostes de diners de forma presencial marquen l'opció "un dia al mes o menys", "2-4 dies al mes", "2-3 dies al mes", "4-5 dies

al mes”, “6 o més dies a la setmana” o “no he apostat diners en els últims 12 mesos”, i reporten “no haver apostat mai diners” en la modalitat online.

- Ha apostat a les dues: subjectes que marquen l’opció “un dia al mes o menys”, “2-4 dies al mes”, “2-3 dies al mes”, “4-5 dies al mes”, “6 o més dies a la setmana” o “no he apostat diners en els últims 12 mesos” en ambdues variables de modalitat online i presencial.

En els casos en els que s’identifiquen subjectes que han apostat diners, se’ls hi demana per l’edat a la que ho van fer per primera vegada.

Per tal de conèixer els jocs on més s’ha apostat i la modalitat en la que s’ha realitzat, es demana especificar el/s joc/s en el/s que s’ha apostat diners en els últims 12 mesos, en funció de si l’aposta ha estat a través d’internet (modalitat online), fora d’internet (modalitat presencial) o no s’ha apostat diners.

3.6. Consum de substàncies addictives

Per aquesta dimensió es pren com a referència l’Enquesta sobre ús de drogues a l’ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) i s’inclouen preguntes de tests validats que avaluen el consum problemàtic de substàncies addictives, com l’Alcohol Use Disorders Identification Test (AUDIT-C) en el cas de l’alcohol i el Cannabis Abuse Screening Test (CAST) en el cas del cànnabis (6).

3.6.1. *Tabac*

Es pregunta a l’alumnat si ha fumat alguna vegada (especificant que fumar alguna vegada no fa referència a una sola “calada”, sinó almenys a unes “calades” seguides), i en cas afirmatiu, l’edat a la que s’ha fumar tabac per primera vegada.

Es demana per la freqüència de fumar tabac habitualment, amb les següents alternatives de resposta: No fumo, Menys d’un cop per setmana, Un o dos cops per setmana, Tres o més cops per setmana, i Cada dia. De les respostes anteriors s’extreuen dues categories: Fumador/a diari/a (subjectes que van indicar que consumien tabac cada dia) i No fumador/a diari/a.

3.6.2. *Cigarretes electròniques o vapors*

Es pregunta als/les alumnes si han provat alguna vegada una cigarreta electrònica o vapor. Les respostes s’encaren a conèixer si s’ha provat, si s’empra en l’actualitat (i la freqüència) o si s’han tingut períodes d’ús amb anterioritat (i temps de duració).

3.6.3. *Alcohol*

Es considera que l’alumnat que ha provat l’alcohol és el que afirma haver provat alguna vegada a la vida almenys mig got de qualsevol beguda alcohòlica. També es demana amb quina edat s’ha provat l’alcohol i

per la freqüència de borratxeres en els últims 30 dies. El consum de risc d'alcohol va ser mesurat mitjançant el test de cribratge validat Alcohol Use Disorders Identification Test (AUDIT-C). Aquest consta de tres preguntes sobre freqüència, quantitat i quantitat de consum en patró de binge drinking (consumir 6 o més begudes alcohòliques en una sola ocasió). La suma de les respostes dona com a resultat una puntuació que oscil·la entre 0 i 12. Es forma una variable dicotòmica, on els participants amb una puntuació >3 pertanyen a la categoria de consum de risc d'alcohol (7).

3.6.4. *Conducció sota els efectes de les substàncies psicoactives*

Es destinen dues preguntes a conèixer si s'ha conduït sota els efectes de l'alcohol i/o altres drogues, o bé s'ha pujat a un vehicle on la persona que conduïa es trobava sota l'efecte de l'alcohol i/o altres drogues. Les opcions de resposta són: Mai, Rarament, A vegades, i Sovint. En la pregunta que fa referència a la conducció de vehicles de la pròpia persona, s'inclou l'alternativa de resposta "No condueixo".

3.6.5. *Cànnabis*

Es demana a l'alumnat si ha consumit cànnabis (haxix, marihuana, porros) algun cop a la vida, amb les següents opcions de resposta: no mai, alguna vegada a la vida, en els últims 12 mesos, en els últims 6 mesos, en els últims 30 dies. A més, es demana l'edat a la que s'ha provat la substància. Per a descriure el consum de risc de cànnabis s'empra el test validat Cannabis Abuse Screening Test (CAST). El test CAST està format per 6 ítems, que avaluen la freqüència en la que ocorren els següents esdeveniments relacionats amb el consum de cànnabis en els 12 últims mesos: fer-ne un ús no recreacional, trastorns de la memòria, ser encoratjat per familiars o amics per reduir o aturar el seu ús, intentar deixar de fumar sense èxit i patir problemes vinculats amb el seu consum (personals i/o interpersonals). Cada ítem es respon en una escala de puntuació que contempla les següents opcions de resposta: 0 "Mai", 1 "Rarament", 2 "A vegades", 3 "Sovint", i 4 "Molt sovint". El sumatori de puntuacions oscil·la entre el 0 i el 24. La classificació determina que els participants amb una puntuació ≥ 7 pertanyen a la categoria de consum de risc (8).

3.6.6. *Altres drogues*

Es pregunta a l'alumnat si ha consumit algun cop a la vida alguna substància que no sigui tabac, alcohol o cànnabis. Les respostes són: Si o No. Seguidament es demana indicar si s'ha pres alguna vegada a la vida, en els últims 12 mesos, i/o en els últims 30 dies, les següents substàncies: tranquil·litzants o pastilles per dormir, cocaïna, speed o amfetamines, èxtasis i LSD. En cas d'haver provat alguna de les substàncies mencionades, es demana indicar l'edat a la que es va provar.

3.7. Relacions amb els altres

3.7.1. Relacions amb l'escola

En aquest bloc s'inclouen preguntes sobre les relacions de l'alumnat amb la resta de companys i companyes d'escola. Es pregunta per la freqüència en els últims 12 mesos d'haver experimentat o haver sigut partícip de diverses situacions plantejades. D'entre elles, s'inclouen les agressions físiques ("t'han/has colpejat, atacat i/o amenaçat a l'escola/institut o de camí cap a l'escola/institut?"), les verbals ("s'han/t'has rigut o insultat a l'escola/institut o durant el camí a l'escola/institut?") i la marginació o rebuig a formar part d'un grup. Les opcions de resposta són: Mai, Alguna vegada, Habitualment, i No ho sé. A partir d'aquestes preguntes es formen les variables *Haver fet bullying* i *Haver patit bullying*. Es crea la variable *Haver fet bullying* a partir dels casos en els que s'indica haver fet a algun company/a totes les accions plantejades alguna vegada o haver-ne fet com a mínim una habitualment. D'igual manera, la variable *Haver patit bullying* s'obté amb el recull de persones que reporten haver patit qualsevol de les 3 situacions plantejades alguna vegada o com a mínim una de les tres habitualment (9).

3.7.2. Relacions amb la família

Es determina la relació de l'alumnat amb la seva família preguntant si el tipus de relacions que hi tenen habitualment són: Molt bones, Bastant bones, Regulars, Molt dolentes, Molt dolentes o No hi ha relació.

3.7.3. Treball al centre educatiu

Es demana a l'alumnat la freqüència (opcions de resposta: gairebé mai, algunes vegades, moltes vegades, gairebé sempre) amb la que en el centre educatiu es treballen els següents aspectes relacionals, afectius i emocionals:

- L'autoconeixement (com soc, relacions interpersonals, com em sento en diferents situacions...).
- La gestió emocional (com regular les emocions, què fer en cada moment, com tractar als altres...).
- La resolució de conflictes i el treball en valors.

Es pregunta si aquests aspectes es treballen a les hores de tutoria i a les diferents assignatures curriculars.

També se'ls pregunta com creuen que és el seu nivell de coneixement personal, autonomia, resolució de conflictes i relació amb els altres. Les opcions de resposta són: Excel·lent, Molt bona, Bona, Regular, i Dolenta.

3.7.4. Diversitat

Es pregunta als participants que indiquin (opcions de resposta: sí, no o no ho sé), si en el seu grup d'amics/es, hi ha diversitat entre les persones per qüestions d'origen ètnic o racial, d'aspecte físic, d'orientació sexual, d'idees polítiques, de nivells econòmics, o capacitats/discapacitats diverses.

3.8. Sexualitat

3.8.1. *Relacions sexuals amb penetració*

Es descriu el percentatge d'alumnat que declara haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida.

3.8.2. *Mètodes anticonceptius*

Aquesta pregunta no és visible per aquells/es alumnes que reporten no haver realitzat pràctiques sexuals amb penetració. En la sub-mostra que afirma haver tingut relacions sexuals amb penetració se'ls pregunta sobre tots els mètodes anticonceptius usats (efectius o no) en l'última relació sexual amb penetració, i la freqüència d'ús dels mateixos. El llistat d'opcions de mètodes anticonceptius és: Preservatiu, Píndola anticonceptiva, Píndola de l'endemà, Anell vaginal, Càlcul de data, Marxa enrere, Un altre mètode i Cap mètode. Les opcions de resposta són: L'utilitzo sempre que tinc relacions, L'utilitzo sovint quan tinc relacions, L'utilitzo a vegades quan tinc relacions i No l'utilitzo mai quan tinc relacions.

3.8.3. *La píndola de l'endemà*

Aquesta pregunta únicament és visible per aquells/es alumnes que responen afirmativament que han realitzat pràctiques sexuals amb penetració. En aquest cas es demana per les vegades que la pròpia persona o la seva parella ha pres la píndola de l'endemà en els últims 12 mesos, amb les alternatives de resposta de: Cap, Una, Més d'una, i No sé/No contesto (Ns/Nc).

3.8.4. *Embaràs*

Aquesta pregunta únicament és visible per aquells/es alumnes que responen afirmativament que han realitzat pràctiques sexuals amb penetració vaginal.

Es pregunta a l'alumnat si alguna vegada s'ha quedat embarassada o ha deixat embarassada a la parella. Les respostes són: Sí, No i Ns/Nc. En cas afirmatiu, es demana indicar l'edat a la que va ocórrer i si alguna vegada s'ha interromput un embaràs voluntàriament.

3.8.5. *Satisfacció amb al vida sexual*

Es demana a l'alumnat que valori com de satisfet/a s'ha sentit en els darrers 12 mesos amb la seva vida sexual. Les opcions de resposta són: Molt, Bastant, Poc, Gens i Ns/Nc.

3.9. Mobilitat i seguretat vial

3.9.1. Mitjà de transport per anar a l'institut

Per tal de conèixer els mitjans de transport habituals per desplaçar-se al centre educatiu, es demana a l'alumnat amb quina freqüència (sempre, sovint, de vegades, rarament, mai) utilitza els mitjans de transports següents per anar a l'institut: Moto, Cotxe, Bici, Autobús, Tren, o Patins/patinet.

3.9.1. Ús del cinturó de seguretat al cotxe

Es pregunta "Quan vas amb el cotxe et poses cinturó de seguretat?". Les respostes són: Sempre, Sovint, A vegades, Rarament, Mai i No vaig amb cotxe.

Aquesta pregunta permet descriure quin percentatge d'alumnat utilitza sempre el cinturó de seguretat al cotxe, ja que és obligatori el seu ús en ambdós casos.

3.9.2. Ús del casc

Per tal de conèixer l'ús del casc, tant en moto com en bicicleta, es formula la pregunta "Quan vas amb moto (siguis conductor o passatger) o amb bici, et poses casc?". Les respostes són: Sempre, Sovint, A vegades, Rarament, Mai i No vaig amb cotxe.

Es descriu el percentatge d'alumnat que sempre fa ús del casc quan va en moto, doncs és obligatori. En el cas de la bicicleta, en àmbit urbà, només és obligatori fins els 16 anys, per tant es descriu el percentatge que l'usa sempre o sovint.

4. Anàlisi de dades

En aquest informe es presenten els descriptius de de les variables de cada bloc temàtic descrit anteriorment, incloent les variables sociodemogràfiques, socioeconòmiques, de salut i de determinants de la salut. Tots els resultats es presenten segons curs (2n d'ESO, 4rt d'ESO, 2n de batxillerat i 2n de CFGM) i segons sexe (noi i noia), i també s'estratifiquen segons el nivell socioeconòmic del municipi on es troba el centre (afavorit, mig i desafavorit).

El resultats es presenten principalment mitjançant gràfics i taules descriptives. Es poden consultar en els següents bloc temàtics: dades sociodemogràfiques i socioeconòmiques, salut, descans i estat d'ànim, alimentació, activitat física i temps lliure, ús de pantalles i noves tecnologies, consum de substàncies addictives, relacions amb els altres, sexualitat, mobilitat i seguretat viària i jocs i apostes.

Com s'ha comentat anteriorment, la recollida de dades es va dur a terme mitjançant el Software Redcap (Research Electronic Data Capture) (10) i l'anàlisi estadístic es va dur a terme mitjançant el programa STATA 16.

5. Bibliografia

1. Sweeting H, Hunt K. Adolescent Socioeconomic and School-Based Social Status, Smoking, and Drinking. *J Adolesc Health*. juliol 2015;57(1):37-45.
2. Mavaddat N, Kinmonth AL, Sanderson S, Surtees P, Bingham S, Khaw KT. What determines Self-Rated Health (SRH)? A cross-sectional study of SF-36 health domains in the EPIC-Norfolk cohort. *Journal of Epidemiology & Community Health*. 1 setembre 2011;65(9):800-6.
3. de Onis M. Development of a WHO growth reference for school-aged children and adolescents. *Bull World Health Organ*. 1 setembre 2007;85(09):660-7.
4. Carbonell X, Chamarro A, Oberst U, Rodrigo B, Prades M. Problematic Use of the Internet and Smartphones in University Students: 2006-2017. *Int J Environ Res Public Health*. 8 març 2018;15(3).
5. Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones. Informe sobre Adicciones comportamentales 2020: Juego con dinero, uso de videojuegos y uso compulsivo de internet en las encuestas de drogas y otras adicciones en España EDADES y ESTUDES. Madrid: Ministerio de Sanidad Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas. 2021;68.
6. Plan Nacional Sobre Drogas. Encuesta Estatal sobre el Uso de Drogas en Enseñanzas Secundarias (ESTUDES) 1994-2018 [Internet]. Madrid: Ministerio de Sanidad Servicios Sociales e Igualdad; 2018. Disponible a: https://pnsd.sanidad.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/encuestas_ESTUDES.htm
7. Liskola J, Haravuori H, Lindberg N, Niemelä S, Karlsson L, Kiviruusu O, et al. AUDIT and AUDIT-C as screening instruments for alcohol problem use in adolescents. *Drug Alcohol Depend*. 2018;188:266-73.
8. Cuenca-Royo AM, Sánchez-Niubó A, Forero CG, Torrens M, Suelves JM, Domingo-Salvany A. Psychometric properties of the CAST and SDS scales in young adult cannabis users. *Addict Behav*. 2012;37(6):709-15.
9. Garcia-Continente X, Pérez-Giménez A, Espelt A, Nebot Adell M. Bullying among schoolchildren: Differences between victims and aggressors. *Gac Sanit*. 2013;27(4):350-4.
10. Harris PA, Taylor R, Minor BL, Elliott V, Fernandez M, O'Neal L, et al. The REDCap consortium: Building an international community of software platform partners. *Journal of Biomedical Informatics*. 2019;95:103208.

